

ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ

ВСТ 602.001:2024(01)

ЕЛЕКТРОМАГНІТНА ТА КІБЕРБОРОТЬБА.

РАДІОЕЛЕКТРОННА БОРОТЬБА.

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

ВІЙСЬКОВИЙ СТАНДАРТ

ВСТ 602.001:2024(01)

ЕЛЕКТРОМАГНІТНА ТА КІБЕРБОРОТЬБА.

РАДІОЕЛЕКТРОННА БОРОТЬБА.

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

ПЕРЕДМОВА

I. РОЗРОБЛЕНО: Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова.

РОЗРОБНИКИ: Петро Борисов, кандидат технічних наук; Микола Бугайов, кандидат технічних наук, старший дослідник; Микола Дюков; Дем'ян Іщенко, кандидат технічних наук, доцент; Олександр Кубрак, кандидат технічних наук, доцент (керівник розробки); Людмила Марищук; Олександр Нагорнюк, кандидат технічних наук; Андрій Стариков; Дмитро Федорчук, кандидат технічних наук, старший дослідник; В'ячеслав Чіпера.

II. ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ начальника Головного управління технічного оцінювання та контролю якості озброєння та військової техніки 20.08.2024 № 2.

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР: 0111.

III. НА ЗАМІНУ: ВСТ 02.104.001-2006 (01) “Боротьба радіоелектронна. Терміни та визначення”.

IV. Цей військовий стандарт розроблено з урахуванням окремих положень національного стандарту ДСТУ В 8821-1:2018 “Стандартизація у сфері озброєння та військової техніки. Частина 1. Основні терміни та визначення понять”.

V. Розробник не несе відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

VI. Цей військовий стандарт не призначений для продажу. Обмеження щодо розмноження та розповсюдження відсутні.

VII. Коментарі, пропозиції та запитання щодо цього військового стандарту необхідно адресувати до Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова.

VIII. ОБЛІК ЗМІН ТА ПОПРАВOK

[illegible]

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. Сфера застосування.....	5
2. Нормативні посилання.....	5
3. Загальне пояснення.....	7
4. Умовні позначки та скорочення.....	8
5. Терміни та визначення	8
5.1. Радіоелектронна боротьба	8
5.2. Радіоелектронне подавлення	12
5.3. Радіоелектронний захист	15
5.4. Електронна підтримка радіоелектронної боротьби.....	19
5.5. Сили та засоби радіоелектронної боротьби	20
5.6. Бойове застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби	27
5.7. Радіоелектронні перешкоди	34
Додаток 1 Абетковий покажчик українських термінів.....	39
Додаток 2 Абетковий покажчик англійських термінів-відповідників...	46
Додаток 3 Бібліографія.....	48

ВСТУП

Цей військовий стандарт (далі – ВСТ) установлює основні терміни та їх визначення у сфері радіоелектронної боротьби.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Цей ВСТ застосовують під час розроблення і перегляду нормативних документів із радіоелектронної боротьби (далі – РЕБ), наукових та інших праць, статей, доповідей, а також під час навчальних процесів, роботи підприємств, установ і організацій, що діють на території України, технічних комітетів стандартизації, науково-технічних та інженерних товариств, міністерств (відомств).

1.2. Правила розроблення нормативних документів із РЕБ, наукових та інших праць, статей, доповідей встановлюються окремими нормативними документами.

1.3. Під час розроблення нормативних документів з РЕБ, наукових та інших праць, статей, доповідей з грифом обмеження доступу оформлення їх здійснюють відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері охорони державної таємниці та захисту іншої інформації з обмеженим доступом [3, 5, 10].

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому ВСТ використано положення інших стандартів через датовані та недатовані посилання. Ці нормативні посилання наведено у відповідних місцях тексту, а перелік стандартів подано в таблиці 1. У разі датованих посилань зміни, які внесені пізніше, до будь-якого із цих видань або перегляд їх стосуються цього ВСТ тільки тоді, коли їх уведено шляхом змін чи перегляду. У разі недатованих посилань потрібно користуватися останнім виданням наведених стандартів.

Таблиця 1 – Нормативні посилання

Познака документа	Назва
ВСТ 01.114.001-2023(01)	Електромагнітна та кіберборотьба. Глосарій термінів та визначень

Познака документа	Назва
ВСТ 01.114.002-2023(01)	Електромагнітна та кіберборотьба. Радіоелектронна боротьба в повітряних операціях (STANAG 3873 Ed. 6 / АТР-3.6.3 Ed. А "Electronic Warfare in air operation", IDT)
ВСТ 01.101.001-2020(03)	Воєнна розвідка. Терміни та визначення
ВСТ 01.101.006-2020(02)	Воєнна розвідка. Військова розвідка. Терміни та визначення
ВСТ 01.101.003-2017(02)	Воєнна розвідка. Радіоелектронна розвідка. Терміни та визначення
ВСТ 01.112.006-2019(01)	Військовий зв'язок та інформаційні системи. Словник НАТО зі зв'язку. Частина 3 (ACoMP-01 (Edition 3) NATO COMMUNICATIONS GLOSSARY (Chapters 704-712), MOD)
ВСТ 01.112.006-2020(01)	Військовий зв'язок та інформаційні системи. Словник НАТО зі зв'язку. Частина 4 (ACoMP-01 (Edition 3) NATO COMMUNICATIONS GLOSSARY (Chapters 713-715), MOD)
ВСТ 01.112.006-2021(01)	Військовий зв'язок та інформаційні системи. Словник НАТО зі зв'язку. Частина 6 (ACoMP-01 (Edition 3) NATO COMMUNICATIONS GLOSSARY (Chapters 726-790), MOD)
ВСТ 01.004.007-2017(01)	Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Система стратегічних комунікацій держави у воєнній сфері. Терміни та визначення
ВСТ 01.004.006-2017(01)	Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Терміни та визначення
ВСТ 01.106.005-2022(02)	Інженерне забезпечення. Глосарій термінів та визначень із знешкодження вибухонебезпечних предметів та протидії саморобним вибуховим пристроям

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому військовому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями органів стандартизації, які приймали ці стандарти.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено на новий або до нього внесені зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3. ЗАГАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

3.1. Для кожного поняття, яке наведено в цьому ВСТ, встановлено один стандартизований термін.

3.2. В основу побудови термінів та визначень, що містяться в цьому ВСТ, покладений так званий “блочний” принцип. Терміни більш конкретних понять формуються за допомогою термінів більш загальних понять.

3.3. Пояснення, подані в круглих дужках світлим шрифтом після термінів, які зазначають сферу вживання багатозначних термінів, не є їх частиною.

3.4. Подані в цьому стандарті визначення термінів в інших документах, за потреби, можна змінювати, уводячи до них похідні ознаки, розкриваючи зміст поняття, зазначаючи об’єкти, які йому належать. Зміни не повинні порушувати змісту й обсягу термінів, визначених у стандарті.

3.5. Як довідкові у стандарті подано англійські (en) терміни-відповідники застандартизованих термінів, узяті з міжнародних і національних стандартів, із фахових словників.

3.6. У стандарті наведено абетковий показчик установлених цим стандартом українських термінів (додаток 1) та абетковий показчик їхніх англійських термінів-відповідників (додаток 2).

3.7. Бібліографію (перелік термінологічних джерел) подано в додатку 3.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті умовні позначки та скорочення наведені в тексті.

5. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

5.1. Радіoeлектронна боротьба

5.1.1 радіoeлектронна боротьба (*en: electronic warfare* [14])

Сукупність узгоджених за метою, завданням, місцем і часом дій військ (сил) щодо виявлення систем і засобів управління військами та зброєю противника, їх радіoeлектронного подавлення (5.2.1), радіoeлектронного захисту (5.3.1) своїх систем і засобів управління, а також виконання заходів електронної підтримки радіoeлектронної боротьби (5.1.1)

(ВСТ 01.004.007, [10–12])

Примітка. Підтримка (*en: support*) – дія сили або її частини, яка допомагає, захищає, доповнює або підтримує будь-яку іншу силу [15, 16].

(див. також ВСТ 01.106.005 та ВСТ 01.112.006, ч. 6).

5.1.2 радіoeлектронна боротьба в операціях (наземних, повітряних, морських) (*en: electronic warfare in operations* [13])

Військові дії з використанням електромагнітної енергії, що забезпечують усвідомлення ситуації та досягнення наступальних й оборонних ефектів (цілей бойових дій)

(ВСТ 01.114.002)

5.1.3 електромагнітна боротьба (*en: electromagnetic warfare* [15])

Військові дії, пов'язані з використанням електромагнітної та спрямованої енергії, задля отримання переваги в електромагнітному середовищі (5.1.6) (спектрі) (5.1.12) або ураження, чи впливу на противника

(ВСТ 01.114.001)

Примітка. У плануванні та проведенні військових операцій, електромагнітна боротьба є сукупністю узгоджених за метою, завданням, місцем і часом дій військ (сил) щодо виявлення систем і засобів управління військами та зброєю противника, їх радіoeлектронного подавлення й радіoeлектронного захисту своїх систем і засобів, залежних від використання електромагнітного спектра.

(див. також ВСТ 01.114.001)

5.1.4 електромагнітна вразливість (*en: electromagnetic vulnerability* [13])

Характеристики системи, які спричиняють її певну деградацію (нездатність виконувати визначені завдання) в результаті впливу радіоелектронних перешкод (5.7.1) (електромагнітних перешкод) [19] (див.також ВСТ 01.114.001)

5.1.5 [електромагнітна] [радіоелектронна] боротьба в електромагнітному середовищі (*en: electronic warfare in electromagnetic environment* [19])

Бойова електромагнітна операція (5.6.10) в електромагнітному середовищі (5.1.6), яка включає: електромагнітну (радіоелектронну) атаку; електромагнітну (радіоелектронну) оборону; електромагнітне (радіоелектронне) спостереження; безпосередню підтримку дій військ (сил)

Примітка. Зміст складових: електромагнітна (радіоелектронна) атака – використання електромагнітної енергії в наступальних цілях, передбачає використання електромагнітної зброї спрямованої дії; електромагнітна (радіоелектронна) оборона – використання електромагнітної енергії для захисту своїх радіоелектронних засобів від впливу засобів електромагнітної (радіоелектронної) боротьби противника та забезпечення ефективного використання електромагнітного спектра дружніми радіоелектронними засобами; електромагнітне (радіоелектронне) спостереження – використання електромагнітної енергії для забезпечення ситуаційної обізнаності та виявлення і розпізнавання радіоелектронних засобів у зоні проведення операції; безпосередня підтримка дій військ (сил) – забезпечення підрозділами радіоелектронної боротьби безпосередньої підтримки бойових дій із застосуванням наземних, повітряних, берегових і морських спроможностей засобами радіоелектронної боротьби.
(див. також ВСТ 01.114.002)

5.1.6 електромагнітне середовище (операційне) (*en: electromagnetic environment* [19])

Результат частотно-часового розподілу потужності, основного та/або побічного електромагнітного випромінювання (5.1.9), з якими стикаються засоби, системи та/або об'єкти збройних сил у ході виконання покладених на них завдань у визначеному операційному середовищі

Примітка. Електромагнітне середовище використовує властивості, джерела та ефекти застосування електромагнітного випромінювання, завдяки чому об'єднує інші операційні середовища, та придатне для планування і проведення окремих й об'єднаних військових операцій. Типовим застосуванням властивостей електромагнітного випромінювання є комунікації, визначення місцезнаходження, швидкості та/або інших характеристик об'єктів, або отримання інформації щодо цих об'єктів та їх параметрів за допомогою розповсюдження електромагнітних хвиль. Електромагнітне середовище формують ті частини електромагнітного спектра, у яких, виходячи з розвитку технологій і техніки, наявні відповідні засоби та пристрої.

(ВСТ 01.114.001)

5.1.7 ефекти електромагнітного середовища (*en: electromagnetic environmental effects*)

Результат впливу електромагнітного середовища (5.1.6) на функціонування електронних та/або електричних систем, обладнання і пристроїв

Примітка. Поняття ефекту електромагнітного середовища охоплює електромагнітну сумісність, завади, вразливість (неспроможність), імпульси, протидію, небезпеку електромагнітного випромінювання, радіочастотну та електромагнітну зброю, а також природні електромагнітні явища й ефекти статичної напруги.
(ВСТ 01.114.001)

5.1.8 електромагнітний спектр (частот) (*en: electromagnetic spectrum* [15])

Діапазони частот усіх видів електромагнітного випромінювання (5.1.9)

Примітка 1. У ході планування та проведення військових операцій під електромагнітним спектром розуміють простір для маневру, необхідний для полегшення контролю в межах визначеного операційного середовища, який впливає на всі його частини та на військові операції.

Примітка 2. Під діапазонами частот електромагнітного випромінювання розуміють радіочастотний спектр (від 0 Гц до 3 ТГц), інфрачервоний, видимий та ультрафіолетове світло (спектр), рентгенівські та гамма-промені (іонізуюче випромінювання).
(ВСТ 01.114.001)

5.1.9 електромагнітне випромінювання (*en: electromagnetic radiation* [17])

Енергія, що передається через простір у вигляді електромагнітних хвиль (5.1.10) [17]

5.1.10 електромагнітна хвиля (*en: electromagnetic wave* [17])

Хвиля, що характеризується поширенням електромагнітного поля, яке змінюється в часі [17]

Примітки. Електромагнітна хвиля створюється змінами електричних зарядів або електричних струмів.

5.1.11 менеджмент електромагнітного спектра [керування електромагнітним спектром] (*en: electromagnetic spectrum management* [20])

Операційні, інженерні та адміністративні процедури для планування і координації операцій в електромагнітному середовищі (5.1.6)
(ВСТ 01.114.001)

5.1.12 перевага в електромагнітному спектрі (*en: electromagnetic spectrum superiority* [15])

Ступінь контролю в електромагнітному спектрі (5.1.8), який дозволяє проводити операції в заданий час і у визначеному місці, не відчуючи впливу неприйнятних (надмірних) перешкод, одночасно впливаючи на здатність загрози (противника) до дзеркальних дій (ВСТ 01.114.001)

Примітка. Ступінь домінування в електромагнітному середовищі (*en: EMS superiority*), який дозволяє силам успішно проводити електромагнітні операції в певний час, у визначеному місці та з параметрами за їхнім вибором, запобігаючи таким самим діям противника [15].

5.1.13 смуга частот (електромагнітного спектра)

Безперервна сукупність частот, розміщених між двома заданими граничними частотами [13]

Примітка 1. Смуга радіочастот – частина радіочастотного спектра, визначена певним інтервалом радіочастот [4].

Примітка 2. Смуга частот характеризується двома значеннями, які визначають її початок та кінець в електромагнітному спектрі [13].

5.1.14 радіоелектронний об'єкт

Наземний, повітряний, космічний або морський елемент системи управління військами (силами), зброєю із сукупністю його радіоелектронних засобів (5.1.15), що розміщується на одному пункті управління, у визначеному районі або на окремому бойовому засобі (зразку військової техніки) [10–12]

5.1.15 радіоелектронний засіб

Технічний засіб, функціонування якого ґрунтується на принципах радіоелектроніки

Примітка Радіообладнання (радіоелектронний засіб) – електричний або електронний виріб, призначений для випромінювання та/або приймання радіохвиль з метою радіозв'язку та/або радіовизначення або укомплектований додатковим пристроєм, призначеним для випромінювання та/або приймання радіохвиль з метою радіозв'язку та/або радіовизначення [4].

5.1.16 радіоелектронна обстановка

Складова тактичної, оперативної, стратегічної обстановки, що характеризується кількістю, положенням, станом, параметрами випромінювання, умовами застосування радіоелектронних засобів (5.1.15) і розповсюдження радіохвиль у певному районі (зоні, смузі) дій у визначений час

(див. також ВСТ 01.101.003)

5.2 Радіоелектронне подавлення

5.2.1 радіоелектронне подавлення

Сукупність узгоджених за метою, завданням, місцем і часом одночасних або послідовних радіоелектронних впливів (5.2.5) на радіоелектронні системи та засоби управління військами (силами) і зброєю противника, які здійснюються силами і засобами радіоелектронної боротьби (5.5.1) за єдиним замислом і планом, відповідно до поточної радіоелектронної обстановки (5.1.16)

(ВСТ 01.004.007, [10–12]), див. також ВСТ 01.106.005)

5.2.2 електромагнітне подавлення (en: *electromagnetic jamming* [15])

Навмисне випромінювання (перевипромінювання, відбиття) електромагнітної енергії для зниження ефективності радіоелектронних засобів (5.1.15) противника, обладнання або систем

Примітка. Електромагнітне подавлення може бути неінформаційним та/або інформаційним, тобто дезінформацією.

(див. також ВСТ 01.114.001, [15–16])

5.2.3 радіоподавлення

Вплив радіоперешкодами (5.7.2) на роботу радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.2.4 оптико-електронне подавлення

Вплив оптико-електронними перешкодами (5.7.3) на роботу оптико-електронних засобів

5.2.5 радіоелектронний вплив (окремий, періодичний, систематичний)

Вплив радіоелектронними перешкодами (5.7.1) на системи управління військами (силами) і зброєю; відведення самонавідних та керованих засобів ураження від об'єктів, що прикриваються, а також зміни умов поширення електромагнітних (акустичних) хвиль і радіолокаційної контрастності місцевості, які здійснюються силами та засобами радіоелектронної боротьби за єдиним замислом і планом, згідно з поточною радіоелектронною обстановкою [10-12]

5.2.6 радіоелектронно-вогневий вплив

Комплексні дії радіоелектронними перешкодами (5.7.1) на радіоелектронні засоби (5.1.15) управління військами (силами) і зброєю, їх вогневе ураження самонавідною на випромінювання зброєю (спеціальними боєприпасами), що здійснюються різнорідними силами та засобами за єдиним замислом і планом, згідно з поточною радіоелектронною обстановкою (5.1.16) для вирішення завдань дезорганізації управління противника в окремому операційному районі (радіоелектронному об'єкті (5.1.14)) [10–12]

Примітка. Самонавідна на випромінювання зброя – це клас самонавідної зброї, що поєднує засоби ураження з автоматичним способом наведення на ціль за допомогою лише власної бортової апаратури за випромінюваною або відбитою енергією (тепловою, світловою, звуковою, радіохвиль), яка контрастно виділяє ціль на навколишньому фоні.

5.2.7 радіоелектронне прикриття об'єктів і угруповань військ (сил)

Здійснення радіоелектронного подавлення (5.2.1) радіоелектронних та оптико-електронних засобів систем і засобів розвідки, управління та наведення зброї противника для зриву або порушення їхньої роботи з метою зниження ефективності ударів по об'єктах і угрупованнях військ (сил)

5.2.8 радіоелектронна дезінформація

Здійснення випромінювання (перевипромінювання) електромагнітних хвиль (5.1.10) для введення оманних сигналів у радіоелектронні засоби (5.1.15)

Примітка 1. Оманні сигнали сприймаються сенсорними (приймальними) пристроями як такі, що ініціюють позитивну відповідь, але при цьому формування та надання такої відповіді небажане.

Примітка 2. Радіоелектронна дезінформація може бути реалізована шляхом: передачі у своїх радіомережах або радіомережах противника повідомлень і сигналів, що дезінформують; демонстраційної роботи радіоелектронних засобів; використання оманних радіолокаційних цілей і пасток; створення оманної радіоелектронної обстановки.

5.2.9 спуфінг

Формування імітувальних радіоперешкод (5.7.2) для введення в оману користувача, яке змушує його повірити, що він взаємодіє з передбачуваною системою або мережею обробки даних, хоча насправді це не так

Примітка 1. Прикладом спуфінгу є підміна навігаційних даних супутникових радіонавігаційних систем.

Примітка 2. Спуфінг (в електромагнітній боротьбі) – створення та навмисне використання підроблених (сфальсифікованих) випромінювань (у тому числі цілей радіолокаційного виявлення) задля введення в оману і дезорганізації противника (зокрема його систем, обладнання й озброєння).
(ВСТ 01.114.001)

5.2.10 функціональне ураження радіоелектронних засобів

Пошкодження радіоелементів радіоелектронних засобів (5.1.15) електромагнітним імпульсом (5.2.11)

Примітка. За результатами впливу електромагнітного імпульсу на функціонування радіоелектронних засобів відрізняють безповоротні (невідновлювальні) та відновлювальні пошкодження.

5.2.11 електромагнітний імпульс (*en: electromagnetic pulse* [11])

Потужне короткотривале електромагнітне випромінювання (5.1.9), зумовлене ядерним вибухом, енергетичною зброєю або природним явищем, яке створює шкідливі перепади напруги та/або струму в електричних або електронних системах [20]
(див. також ВСТ 01.114.001)

5.2.12 об'єкт радіоелектронного подавлення

Радіоелектронний об'єкт (5.1.14), який підлягає радіоелектронному подавленню (5.2.1) в умовах конкретної обстановки (операції (її етапу), бойових дій) [10–12]

5.2.13 ціль радіоперешкод [ціль перешкод]

Лінії (радіомережі, радіонапрямки) зв'язку, канали управління, телеметрії, передачі даних і навігації, бортові системи та засоби виявлення, спостереження й управління зброєю, оптико-електронні та гідроакустичні системи (засоби) розвідки, спостереження, зв'язку й управління, на які може здійснюватися вплив радіоелектронних перешкод (5.7.1) (радіоперешкод (5.7.2)) [10–12]

5.2.14 подавлення зв'язку (радіоелектронне подавлення) (*en: communications jamming, COMJAM* [17])

Складова електромагнітного подавлення, спрямована на радіоелектронне подавлення (5.2.1) систем зв'язку [17]

5.3.Радіоелектронний захист

5.3.1 радіоелектронний захист

Комплекс організаційно-технічних заходів і дій, спрямованих на забезпечення стійкої роботи своїх систем управління військами (силами) і зброєю

(ВСТ 01.004.007)

Примітка. Радіоелектронний захист організовують та проводять для забезпечення стійкої роботи систем і засобів управління своїми військами (силами) і зброєю в умовах ведення противником радіоелектронної боротьби та взаємного впливу радіоелектронних засобів [10–12].

5.3.2 захист від радіоелектронної розвідки

Комплекс організаційно-технічних заходів і дій для зниження можливостей радіоелектронної розвідки (5.6.22) противника щодо добування інформації про радіоелектронні системи та засоби своїх військ за їх електромагнітними випромінюваннями (5.1.9)

5.3.3 захист від радіоелектронного подавлення

Комплекс організаційно-технічних заходів та дій для підвищення скритності (розвідзахищеності) та перешкодостійкості радіоелектронних систем і засобів своїх військ

Примітка. Захист від радіоелектронного подавлення може здійснюватися шляхом: створення розгалуженої опорної мережі зв'язку; комплексного застосування радіоелектронних засобів різних діапазонів частот; оптимального розподілу й використання частот; застосування спеціальних режимів роботи радіоелектронних засобів; організації прихованих та дублюючих радіомереж і радіонапрямків; використання обхідних напрямків і ретрансляційних пунктів; створення прихованих і резервних радіоелектронних об'єктів; пошуку та знищення передавачів перешкод одноразової дії; організації взаємного оповіщення й обміну інформацією про радіоперешкоди; використання спеціальних схем і пристроїв захисту радіоелектронних засобів від перешкод.

5.3.4 захист радіоелектронних засобів від ураження самонавідною на випромінювання зброєю

Комплекс організаційно-технічних заходів та дій для зниження ефективності застосування противником самонавідної на випромінювання зброї

Примітка. Захист від ураження самонавідною на випромінювання зброєю може здійснюватися шляхом: застосування радіоелектронних засобів різних діапазонів робочих частот і принципів дії; скорочення часу випромінювання радіоелектронних засобів; застосування спеціальних пристроїв захисту й режимів роботи радіоелектронних засобів; змін робочих частот; вибору позицій із просторовим

рознесенням радіоелектронних об'єктів і засобів на місцевості та їх інженерним обладнанням; регламентації роботи радіоелектронних засобів, їх дублювання і резервування; застосування відволікаючих (імітувальних) джерел випромінювання.

5.3.5 організація радіоелектронного захисту

Комплекс організаційних заходів та дій щодо захисту своїх радіоелектронних засобів (5.1.15) і систем управління військами та зброєю від радіоелектронних (5.2.5) та/або радіоелектронно-вогневих впливів (5.2.6)

5.3.6 контроль за виконанням заходів із радіоелектронного захисту

Комплекс організаційно-технічних заходів та дій щодо адміністративного, технічного та ефірного контролю використання радіочастотного ресурсу й роботи радіоелектронних засобів (5.1.15) в угрупованнях військ (сил)

5.3.7 управління радіочастотним спектром

Цілеспрямована і погоджена діяльність органів військового управління з раціонального розподілу та використання радіочастотного ресурсу в інтересах підвищення ефективності застосування радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.3.8 заходи радіоелектронного захисту

Складова радіоелектронної боротьби, що включає дії для забезпечення ефективного використання електромагнітного спектра (5.1.8) дружніми силами в умовах його активного застосування противником (ВСТ 01.114.002)

Примітка. Є активні та пасивні радіоелектронні заходи захисту. Активні визначаються як заходи, які можна виявити, наприклад, зміна параметрів передавача за необхідності для забезпечення ефективного дружнього використання електромагнітного спектра. Пасивні неможливо виявити, наприклад, у робочих процедурах і технічних характеристиках обладнання, щоб забезпечити ефективне використання електромагнітного спектра [15].

5.3.9 електромагнітний бар'єр (*en: electromagnetic barrier* [21])

Замкнута провідна поверхня, що закриває об'єм простору, має ступінь ефективності екранування, який зазвичай вимірюється в децибелах, для непроникності електромагнітних полів через дифузію, випромінювання чи електропровідність [21]

Примітка. Так званий повністю закритий екран Фарадея є ідеальним прикладом.

5.3.10 перешкодозахищена антенна решітка (*en: anti-jamming array* [17])

Приймальна адаптивна антенна решітка, діаграму спрямованості якої можна змінювати для зменшення або усунення впливу радіоелектронних перешкод (5.7.1) (радіоперешкод (5.7.2)) [17]

5.3.11 дипольні відбивачі (пасивні радіоелектронні засоби захисту) (*en: chaff* [17])

Смужки нарізаної частинами металевої фольги, дроту або металізованого скловолокна, які використовують для відбиття електромагнітної енергії, зазвичай скидаються з літаків або вистрілюються в пачках чи зарядах як засіб радіолокаційної протидії
(ВСТ 01.112.006, ч. 6)

5.3.12 поглинання електромагнітної хвилі (*en: absorption of an electromagnetic wave* [17])

Перетворення частини або всієї енергії електромагнітної хвилі (5.1.10) в інший вид енергії шляхом взаємодії з матерією [17]
(ВСТ 01.112.006, ч. 3)

5.3.13 протирадіолокаційна ракета (самонавідна на випромінювання) (*en: antiradiation missile, ARM* [15])

Ракета, яка пасивно наводиться на джерело випромінювання [15]

Примітка. Наведення ракети реалізується пасивною радіолокаційною системою наведення.

5.3.14 активне самонаведення (метод самонаведення) (*en: active homing guidance* [15])

Система самонаведення, в якій як джерело для підсвічування цілі, так і приймач для виявлення енергії, відбитої від цілі в результаті її підсвічування, знаходяться всередині єдиного носія (засобу ураження) [15, 16]

5.3.15 радіочастотна протидія (*en: radio frequency countermeasures* [20])

Заходи протидії, які передбачають застосування будь-яких пристроїв або технічних засобів, що використовують радіочастотні компоненти або технології, призначені для зниження ефективності діяльності противника, особливо у випадку застосування ним високоточної зброї та високочутливих систем (сенсорів)

Примітка. У контексті електромагнітної боротьби радіочастотна протидія розглядається як складова електромагнітного захисту.
(див. також ВСТ 01.114.001)

5.3.16 електромагнітний захист (*en: electromagnetic protection* [11])

Складова електромагнітної боротьби (5.1.3), що передбачає дії, вжиті для захисту персоналу, об'єктів й обладнання від будь-яких наслідків використання електромагнітного спектра (5.1.8) (електромагнітних випромінювань (5.1.6)) дружніми чи ворожими сторонами, які погіршують, нейтралізують або руйнують власні бойові можливості [20]
(див. також ВСТ 01.114.001)

5.3.17 електромагнітна безпека (*en: electromagnetic security* [11])

Відповідний рівень захищеності, що є результатом усіх заходів, спрямованих на недопущення витоку цінної інформації, яка може бути отримана в результаті перехоплення та аналізу електромагнітних випромінювань (5.1.9)
(ВСТ 01.114.001)

5.3.18 електромагнітна сумісність (*en: electromagnetic compatibility* [15])

Здатність систем, обладнання та пристроїв, які використовують електромагнітний спектр (5.1.8), працювати у визначеній електромагнітній обстановці (середовищі), не спричиняючи або не зазнаючи неприйнятого чи ненавмисного погіршення функціонування внаслідок будь-яких електромагнітних випромінювань (5.1.9)

Примітка. Електромагнітна сумісність – здатність радіообладнання, випромінювальних пристроїв, радіоелектронних засобів спеціального призначення функціонувати одночасно з обумовленою якістю в реальних умовах експлуатації та не створювати радіозавад іншому радіообладнанню, радіоелектронним засобам спеціального призначення.

(ВСТ 01.114.001, див. також [4] та ВСТ 01.112.006, ч. 2)

5.3.19 забезпечення електромагнітної сумісності

Сукупність організаційно-технічних заходів, що проводяться для забезпечення сумісного користування радіочастотним спектром, зменшення або недопущення впливу радіозавад між радіообладнанням, випромінювальними пристроями, радіоелектронними засобами та випромінювальними пристроями спеціального призначення [14]

5.3.20 заборонена частота (для подавлення чи спотворення) (*en: TABOO frequency* [20])

Будь-яка частота, що використовується дружніми силами (військами) і є надважливою, оскільки не повинна ними подавлятися або спотворюватися, включаючи міжнародні частоти стихійного лиха, аварій, надзвичайних пригод (ситуацій) та частоти управління
(див. також ВСТ 01.114.001)

5.3.21 захищена частота (*en: protected frequency* [20])

Обмежена в часі радіочастота, яка використовується в рамках конкретної операції, визначена та захищена від ненавмисного подавлення або спотворення дружніми силами (військами), коли операції в електромагнітному середовищі (5.1.6) спрямовані безпосередньо проти ворожих сил

(див. також ВСТ 01.112.006, ч. 6 та ВСТ 01.114.001)

5.3.22 контроль випромінювання (*en: emission control* [20])

Вибіркове і контрольоване використання електромагнітних, акустичних або інших випромінювальних пристроїв для оптимізації можливостей управління й одночасної мінімізації (з метою гарантування безпеки операцій):

а) можливості виявлення ворожими датчиками;

б) взаємних перешкод між засобами дружніх сил;

в) втручання з боку противника, спрямованого на введення в оману

(ВСТ 01.114.001)

5.4. Електронна підтримка радіоелектронної боротьби

5.4.1 електронна підтримка радіоелектронної боротьби

Комплекс технічних заходів щодо пошуку (5.6.26), виявлення та визначення положення радіоелектронних засобів (5.1.15) у бойових порядках (на місцевості) за їх радіовипромінюванням [10–12]

(див. також ВСТ 01.004.007)

5.4.2 заходи підтримки ведення радіоелектронної боротьби (*en: electronic warfare support measures* [14])

Складова радіоелектронної боротьби (5.1.1), що включає дії з пошуку (5.6.26), перехоплення та ідентифікації електромагнітних випромінювань (5.1.9), визначення місцезнаходження їх джерел для негайного розпізнавання загрози

Примітка. Складова є джерелом інформації, необхідної для прийняття негайних рішень, пов'язаних із радіоелектронним подавленням, радіоелектронним захистом та іншими тактичними діями.

(див. також ВСТ 01.114.002)

5.4.3 електромагнітна підтримка (для планування та проведення військових операцій)

Дії з пошуку (5.6.26), ідентифікації та виявлення або локалізації джерел навмисного та ненавмисного випромінювання електромагнітної енергії для негайного розпізнавання загрози, цілевказівок, планування та проведення майбутніх операцій

Примітка. Електромагнітна підтримка є складовою електромагнітної боротьби. Для планування та проведення операцій комплекс заходів електромагнітної підтримки передбачає: пошук, перехоплення, аналіз радіосигналів (електромагнітних випромінювань) та визначення місць знаходження радіоелектронних засобів у бойових порядках (на місцевості) за їх електромагнітним випромінюванням.
(ВСТ 01.114.001)

5.4.4 характерна частота (електромагнітних випромінювань) (*en: characteristic frequency* [17])

Частота випромінювання, яку можна легко визначити та виміряти

Примітка. Наприклад, несуча частота може розглядатися як характерна частота.
(див. також ВСТ 01.112.006, ч. 4, [17])

5.4.5 радіо-, радіотехнічний контроль

Комплекс організаційних та технічних заходів щодо контролю ефективності виконання військами (силами) заходів радіоелектронного захисту (5.3.8), виявлення та усунення порушень введених обмежень і заборон на роботу радіоелектронних засобів (5.1.15), забезпечення електромагнітної сумісності (5.3.19) радіоелектронних засобів (5.1.15), пошуку (5.6.26) та усунення дії джерел радіозавад [12–13]

5.5. Сили та засоби радіоелектронної боротьби

5.5.1 сили та засоби радіоелектронної боротьби

Сукупність військових формувань, організаційно зведених у військові частини та підрозділи радіоелектронної боротьби (5.1.1), а також зразки техніки (засоби) радіоелектронної боротьби (5.1.1), які знаходяться на їх озброєнні

Примітка. Силами радіоелектронної боротьби визначають військові частини (підрозділи), призначені для виконання завдань радіоелектронної боротьби. Засобами радіоелектронної боротьби є технічні засоби (вироби військового призначення), які застосовують для виконання завдань радіоелектронної боротьби. Залежно від місця розміщення зразки техніки (засоби) радіоелектронної боротьби розподіляють на наземні (берегові), авіаційні та корабельні.

5.5.2 сили радіоелектронної боротьби

Військові частини та підрозділи радіоелектронної боротьби (5.1.1) призначені для виконання завдань щодо дезорганізації управління військами (силами) і зброєю противника шляхом радіоелектронного подавлення (5.2.1) його засобів зв'язку, радіолокації, радіонавігації, радіоелектронних (оптико-електронних) засобів управління і наведення зброї, виконання завдань контролю за виконанням заходів радіоелектронного захисту (5.3.8) та електронної підтримки радіоелектронної боротьби (5.1.1) [10]

5.5.3 окремий вузол радіоелектронної боротьби (вузол комплексного технічного контролю, окремий спеціальний центр радіоелектронної боротьби (електронної підтримки))

Військова частина радіоелектронної боротьби (5.1.1) призначена для контролю за виконанням штабами, військами заходів радіоелектронного захисту (5.3.8) радіоелектронних засобів (5.1.15), за дотриманням заходів забезпечення електромагнітної сумісності (5.3.19) радіоелектронних засобів (5.1.15) в угрупованнях своїх військ та ефективності радіоелектронного подавлення (5.2.1), прикриття озброєння і військової техніки від ураження радіокерованими вибуховими пристроями, зриву (припинення) виконання завдань безпілотними літальними апаратами [10]

Примітка. Основним призначенням окремого спеціального центру електронної підтримки є виявлення радіоелектронних об'єктів систем управління військами (силами) та зброєю противника.

5.5.4 окремий батальйон радіоелектронної боротьби оперативного командування

Військова частина радіоелектронної боротьби (5.1.1), призначена для радіоподавлення (5.2.3) короткохвильових ліній зв'язку в оперативно-стратегічній, короткохвильових та ультракороткохвильових – в оперативно-тактичній і тактичній ланках управління, зриву наведення авіації по радіо, зриву (припинення) виконання завдань безпілотними літальними апаратами, прикриття об'єктів (військ) від ураження боєприпасами із радіопідриивниками [10]

5.5.5 окремий батальйон радіоелектронної боротьби повітряного командування

Військова частина радіоелектронної боротьби (5.1.1), призначена для прикриття об'єктів від повітряної радіолокаційної розвідки (5.6.25) і прицільних ударів з повітря; радіоелектронного подавлення (5.2.1) командних радіоліній управління авіацією, бортових радіонавігаційних засобів, засобів управління зброєю, розвідки та зв'язку літаків (вертольотів) противника [10]

5.5.6 загін радіоелектронної боротьби

Підрозділ (військова частина) радіоелектронної боротьби (5.1.1), призначена для радіоподавлення (5.2.3) короткохвильових ліній радіозв'язку в оперативній і оперативно-тактичній ланках управління військово-морських сил противника; радіоелектронного подавлення (5.2.1) бортових засобів радіоелектронної розвідки (5.6.22), управління зброєю, радіонавігації авіації противника і прикриття угруповань сил (об'єктів) від повітряної радіолокаційної розвідки (5.6.25) і прицільних ударів з повітря; зриву (припинення) виконання завдань безпілотними літальними апаратами; контролю за виконанням штабами, силами (військами) заходів радіоелектронного захисту (5.3.8) радіоелектронних засобів (5.1.15), дотриманням заходів забезпечення електромагнітної сумісності (5.3.19) радіоелектронних засобів (5.1.15) в угрупованнях своїх військ [10]

5.5.7 рота радіоелектронної боротьби (військової частини роду військ)

Військовий підрозділ радіоелектронної боротьби (5.1.1), призначений для радіоподавлення (5.2.3) короткохвильових та ультракороткохвильових ліній зв'язку в тактичній ланці управління противника; створення перешкод радіопідривникам артилерійських снарядів, авіабомб; зриву (припинення) виконання завдань безпілотними літальними апаратами; прикриття озброєння і військової техніки від ураження радіокерованими вибуховими пристроями [10]

Примітка. У разі відсутності у складі військової частини роду військ роти радіоелектронної боротьби виконання завдань з виявлення ліній радіозв'язку, визначення місця положення радіоелектронних засобів, видачі цілевказань на вогневі засоби, зриву (припинення) виконання завдань безпілотними літальними апаратами здійснює взвод радіоелектронної боротьби.

5.5.8 маневрена група радіоелектронної боротьби

Тимчасовий підрозділ, створений зі складу частин та підрозділів радіоелектронної боротьби (5.1.1), до складу якого входять сили та засоби радіоелектронного подавлення (5.2.1) та електронної підтримки

радіоелектронної боротьби (5.4.1), призначений для виконання окремих поставлених йому завдань

5.5.9 комплекс радіоелектронного подавлення (зразок техніки (засіб) радіоелектронної боротьби)

Сукупність станцій (засобів) перешкод, засобів розвідки, пунктів (вузлів) управління, які функціонально пов'язані автоматизованою системою управління і спільно використовуються для виконання завдань радіоелектронного подавлення (5.2.1)

5.5.10 станція перешкод (зразок техніки (засіб) радіоелектронної боротьби)

Технічний засіб призначений для формування і випромінювання активних радіоелектронних перешкод (5.7.1), а також виконання завдань електронної підтримки радіоелектронної боротьби (5.1.1)

5.5.11 передавач перешкод (зразок техніки (засіб) радіоелектронної боротьби)

Технічний засіб призначений для формування і випромінювання активних радіоелектронних перешкод (5.7.1)

5.5.12 системи спрямованої енергії (*en: DE Systems* [14, 15])

Загальний термін для пристроїв спрямованої енергії (5.1.15) та зброї спрямованої енергії (5.5.13)
(див. також ВСТ 01.114.002)

5.5.13 зброя спрямованої енергії [Енергетична зброя спрямованої дії] (*en: DE Weapons* [14, 15])

Зброя – як складова частина систем спрямованої енергії (5.1.12), що використовує спрямовану енергію для виведення з ладу, пошкодження або знищення техніки, об'єктів та/або особового складу противника

Примітка. До енергетичної зброї спрямованої дії (DEW) відносять перспективні види озброєння, у яких електромагнітна енергія використовується як уражальний елемент, здатний призвести до ускладнення функціонування або руйнування електронних та технічних компонентів військових систем противника. До таких видів зброї належать: високопотужні електромагнітні випромінювачі (HPM), радіочастотні боєприпаси (RFM) та високопотужні лазери (HEL).

(ВСТ 01.114.002)

5.5.14 електромагнітна зброя

Зброя спрямованої енергії (5.5.13), призначена для створення потужного імпульсного електромагнітного випромінювання (5.1.9), що пошкоджує радіoelementи радіoeлектронних засобів (5.1.15).

5.5.15 пристрої спрямованої енергії (наприклад, лазерні далекоміри та цілевказівники) (*en: DE Devices*[14, 15])

Складова систем спрямованої енергії (5.1.12), що використовуються з метою, не пов'язаною із цілями зброї спрямованої енергії (5.5.13), та можуть створювати ефекти, які дозволяють використовувати пристрої як прилади проти певних загроз, що застосовують проти чутливих до світла датчиків

(див. також ВСТ 01.114.002)

5.5.16 приймач перехоплення (електромагнітних випромінювань) (*en: intercept receiver* [15 – 17])

Приймач призначений для виявлення та надання візуальної та/або звукової індикації електромагнітних випромінювань (5.6.29), що виникають у певній частині електромагнітного спектра (5.1.8), на яку він налаштований

(див. також ВСТ 01.112.006, ч. 4, [15 – 17])

5.5.17 засіб перешкод з автоматичним пошуком (*en: automatic search jammer* [15 – 17])

Система, що складається з приймача перехоплення (5.5.16) та передавача перешкод (5.5.11), яка автоматично шукає сигнали, що мають специфічні характеристики випромінювання, та подавляє приймачі таких сигналів [15 – 17]

5.5.18 засіб імітувальних перешкод (*en: deception jammer* [17])

Спеціалізований тип передавача перешкод (5.5.11), що використовується для створення навмисно недостовірних показань у системі або системах, що подавляються [17]

5.5.19 засіб активних перешкод індивідуального захисту (зразок техніки (засіб) радіoeлектронної боротьби)

Засіб призначений для створення активних радіoeлектронних перешкод (5.7.1) для радіoeлектронного прикриття (5.2.7) об'єкта, що захищається

5.5.20 засіб активних перешкод групового захисту (зразок техніки (засіб) радіоелектронної боротьби)

Засіб призначений для створення активних радіоелектронних перешкод (5.7.1) для радіоелектронного прикриття (5.2.7) групи об'єктів, що захищаються

5.5.21 засіб пасивних перешкод

Засіб призначений для поглинання (перевипромінювання, розсіювання) електромагнітних випромінювань (5.1.9)

Примітка. До засобів пасивних перешкод належать дипольні, кутикові, лінзові радіовідбивачі, оманні цілі, аерозолі та штучні іонізовані утворення, а також покриття, що зменшують електромагнітне випромінювання чи ефективну площу розсіювання об'єктів (засобів).

5.5.22 показники бойових можливостей (сил та засобів радіоелектронної боротьби)

Кількісні та якісні показники, що характеризують можливості частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби (5.1.1) з виконання покладених на них завдань

5.5.23 зона подавлення

Ділянка простору (або її проєкція на земну поверхню), у межах якої технікою (засобами) радіоелектронної боротьби (5.1.1) забезпечується подавлення цілей з ефективністю, не меншою від заданої

Примітка. До зони подавлення не повинні входити ділянки, де потужність сигналу чи перешкоди є меншою за чутливість приймача, який подавляється.

5.5.24 зона прикриття

Ділянка простору (або її проєкція на земну поверхню), у межах якої технікою (засобами) радіоелектронної боротьби (5.1.1) забезпечується подавлення цілей для прикриття об'єкта (об'єктів) з ефективністю, не меншою від заданої

5.5.25 сектор бойової роботи (частини (підрозділу) радіоелектронної боротьби)

Обмежений азимутами простір, у межах якого всіма засобами частини (підрозділу) радіоелектронної боротьби (5.1.1) можливе ведення радіоелектронного подавлення (5.2.1) та/або розвідки з ефективністю, не меншою від заданої

5.5.26 робочий сектор станції перешкод

Обмежений азимутами простір, у межах якого станцією перешкод (5.5.10) (розвідки) можливе ведення радіоелектронного подавлення (5.2.1) (розвідки) з ефективністю, не меншою заданої

5.5.27 час реакції станції перешкод

Інтервал часу від моменту початку надходження в антену станції перешкод (5.5.10) сигналу радіоелектронного засобу (5.1.15) до моменту початку випромінювання перешкоди

5.5.28 час наведення станції перешкод за напрямком

Інтервал часу від моменту отримання команди на подавлення радіоелектронного засобу (5.1.15) до моменту суміщення діаграми спрямованості антени станції перешкод (5.5.10) із напрямком на радіоелектронний засіб (5.1.15), що подавляється

5.5.29 час наведення станції перешкод за частотою

Інтервал часу від моменту отримання команди на подавлення радіоелектронного засобу (5.1.15) до моменту суміщення частоти (спектра) перешкоди з частотою (спектром) сигналу радіоелектронного засобу (5.1.15), що подавляється

5.5.30 ступінь дезорганізації управління

Кількісно-якісний показник ефективності впливу на систему управління військами (силами) і зброєю противника

5.5.31 зрив управління

Ступінь дезорганізації управління (5.5.30), при якому противник втрачає управління військами (силами) і не може ефективно застосовувати керовану зброю, що досягається знищенням (захопленням, виведенням з ладу) 50–60% найбільш важливих пунктів управління та радіоелектронних об'єктів (5.1.14) противника, радіоелектронним подавленням (5.2.1) – не менше 75% основних ліній управління та радіоелектронних засобів (5.1.15), які збереглися

5.5.32 порушення управління

Ступінь дезорганізації управління (5.5.30), при якому противник періодично втрачає управління військами (силами) і зброєю в окремих ланках управління та на окремих напрямках дій своїх військ (сил), що досягається знищенням (захопленням, виведенням з ладу) 30–40% найбільш важливих пунктів управління та радіоелектронних об'єктів

(5.1.14) противника, радіоелектронним подавленням (5.2.1) – не менш 50% основних ліній управління та радіоелектронних засобів (5.1.15), які збереглися

5.5.33 утруднення управління

Ступінь дезорганізації управління (5.5.30), при якому мають місце перебої та порушення централізованої роботи системи управління військами (силами) та зброєю противника, що досягається знищенням (захопленням, виведенням з ладу) 15–20% найбільш важливих пунктів управління та радіоелектронних об'єктів (5.1.14) противника, радіоелектронним подавленням (5.2.1) – не менш 30% основних ліній управління та радіоелектронних засобів (5.1.15), які збереглися

5.6. Бойове застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби

5.6.1 спосіб радіоелектронної боротьби

Варіант застосування сил і засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) та їх впливу на об'єкти радіоелектронного подавлення (5.2.12) для виконання поставленого завдання [10–12]

5.6.2 вибіркове застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби

Спосіб радіоелектронної боротьби (5.6.1), зміст якого полягає в послідовному за оперативними (оперативно-тактичними, тактичними) завданнями військ (сил) виконанні заходів із виключення ефективного застосування окремих груп радіоелектронних засобів (5.1.15) систем розвідки та бойового управління певного рівня військ (сил) противника або в заданому районі силами та засобами радіоелектронної боротьби (5.5.1) після ретельної розвідки радіоелектронних об'єктів (5.1.14), радіоелектронних засобів (5.1.15) противника, здійснення маневру підрозділами радіоелектронної боротьби (5.1.1) та напрямками випромінювання перешкод

5.6.3 масоване застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби

Спосіб радіоелектронної боротьби (5.6.1), зміст якого полягає в комплексному застосуванні на головному напрямку (у визначеному операційному районі) та на найважливіших радіоелектронних об'єктах (5.1.14) у вирішальний момент операції (бойових дій) більшої частини

різноманітних сил та засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) у поєднанні з вогневим ураженням елементів системи управління, засобів розвідки та радіоелектронної боротьби (5.1.1) противника

5.6.4 комбіноване (вибірково-масоване) застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби

Спосіб радіоелектронної боротьби (5.6.1), зміст якого полягає в узгодженому застосуванні сил та засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) для створення перешкод максимальній кількості радіоелектронних засобів (5.1.15) систем управління військами (силами) і зброєю противника в ході операції (бойових дій) на напрямку зосередження основних зусиль та подавлення на інших напрямках тільки окремих радіоелектронних засобів (5.1.15) противника, від ефективності роботи яких залежить злагодженість дій його військ (сил) на головному напрямку

5.6.5 форма радіоелектронної боротьби

Зовнішній вияв (масштабна, просторова та часова характеристики) варіантів застосування сил і засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) для виконання конкретного завдання радіоелектронної боротьби (5.1.1) в умовах поточної радіоелектронної обстановки (5.1.16) [10–12]

5.6.6 радіоелектронна блокада [електромагнітна] (форма радіоелектронної боротьби)

Один або декілька узгоджених за метою, місцем і часом радіоелектронних впливів (ударів) (5.2.5), радіоелектронно-вогневих впливів (5.2.6), які здійснюються визначеним складом різноманітних сил і засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) або утворенням в атмосфері штучних ділянок підвищеної іонізації для виключення функціонування радіоелектронних засобів (5.1.15) локального району або радіоелектронного об'єкта (5.1.14) [10–12]

5.6.7 радіоелектронний удар (форма радіоелектронної боротьби)

Короткочасний потужний комплексний вплив масованими радіоелектронними перешкодами (5.7.1) різноманітних засобів радіоелектронної боротьби (5.1.1) на визначений радіоелектронний об'єкт (5.1.14) противника протягом обмеженого інтервалу часу [10–12]

5.6.8 систематичні дії з радіоелектронної боротьби (форма радіоелектронної боротьби)

Комплексні завчасні, безперервні й послідовні дії та заходи з радіоелектронної боротьби (5.1.1) під час підготовки до операції (бойових дій) та в ході їх ведення [10–12]

5.6.9 маневр засобами радіоелектронної боротьби (форма радіоелектронної боротьби)

Зміна позиційних районів (позицій) частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби (5.1.1), режимів роботи, напрямків випромінювання та радіочастот засобами радіоелектронних перешкод (5.7.1), а також використання резерву сил і засобів радіоелектронної боротьби (5.5.1) [10–12]

5.6.10 операція радіоелектронної боротьби [електромагнітна операція] (форма радіоелектронної боротьби) (*en: electromagnetic operation* [20])

Сукупність узгоджених, взаємопов'язаних за метою, завданнями, місцем і часом заходів та дій (атак, впливів, ударів, маневрів), які проводяться підрозділами (військовими частинами) електромагнітної (радіоелектронної) боротьби (5.1.3, 5.1.1) самостійно або у взаємодії з визначеними підрозділами об'єднаних сил (військ), для здобуття переваги у використанні електромагнітного середовища (5.1.6) (електромагнітного спектра (5.1.12)) та/або зриву чи суттєвого зниження ефективності дій противника, пов'язаних із його використанням

Примітка. Електромагнітні операції включають (але не обмежуються переліченим) електромагнітну боротьбу, сигнальну розвідку, електромагнітне спостереження, цілевказання, навігаційну боротьбу та менеджмент радіочастотного спектра.

5.6.11 об'єднані операції в електромагнітному середовищі (спектрі) (*en: joint electromagnetic spectrum operations* [20])

Військові операції, що проводяться об'єднаними силами і передбачають використання, здійснення атак, забезпечення захисту, експлуатації та переважаючого контролю електромагнітного середовища (5.1.6) (ВСТ 01.114.001)

Примітка. Також відомі як операції з електромагнітним спектром — скоординовані військові дії з використання, нападу, захисту та управління електромагнітним середовищем [20].

5.6.12 управління електромагнітним бойовим простором [менеджмент електромагнітного бойового простору] (*en: electromagnetic battlespace management* [14, 15])

Використання всіх необхідних засобів і заходів, які забезпечують планову й динамічну координацію, синхронізацію та визначення пріоритетів діяльності, пов'язаної з електромагнітними операціями (5.6.10), у всіх вимірах призначеної зони операцій у бойовому просторі

Приклад:

Використання електромагнітним бойовим штабом стандартизованих процесів, спеціалізованих інструментів (інтегрованих або повністю сумісних із процесами й інструментами командування та управління), перевірених процедур і даних [14, 15].

5.6.13 електромагнітна протидія (en: electronic countermeasures)

Військові дії, спрямовані на запобігання або зменшення ефективного використання противником електромагнітного спектра (5.1.8) шляхом протидії з використанням електромагнітної енергії

Примітка. Є три форми (способи) електромагнітної протидії: а) створення перешкод; б) введення в оману; в) нейтралізація.
(ВСТ 01.114.001)

5.6.14 бойовий порядок військової частини (підрозділу) радіоелектронної боротьби

Розташування сил і засобів військової частини (підрозділу) радіоелектронної боротьби (5.1.1) в операційному середовищі для виконання завдань за призначенням

5.6.15 управління силами та засобами радіоелектронної боротьби

Здійснення органами управління цілеспрямованого впливу на військові частини (підрозділи) радіоелектронної боротьби (5.1.1) для приведення їх в боєздатний стан, підтримання в готовності до виконання завдань, підготовки та успішного виконання ними завдань під час ведення операцій (бойових дій)

5.6.16 система управління радіоелектронної боротьби

Сукупність підсистем: органів управління радіоелектронної боротьби (5.6.17); пунктів управління радіоелектронної боротьби (5.6.18); засобів зв'язку та автоматизованого управління (5.6.19)

5.6.17 підсистема органів управління радіоелектронної боротьби

Сукупність постійних (штатних) структурних підрозділів, організаційно і функціонально об'єднаних для виконання завдань управління веденням радіоелектронної боротьби (5.1.1) в різних ланках

5.6.18 підсистема пунктів управління радіоелектронної боротьби

Сукупність командних пунктів (пунктів управління) радіоелектронною боротьбою (5.1.1) військових частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби (5.1.1), пунктів управління радіоелектронною боротьбою (5.1.1) на командних пунктах (запасних командних пунктах) угруповань військ

(сил), розгорнутих за єдиним замислом, які структурно, функціонально, технічно й інформаційно взаємопов'язані між собою для забезпечення ефективної роботи органів управління радіоелектронної боротьби (5.1.1)

5.6.19 підсистема засобів зв'язку та автоматизованого управління

Сукупність взаємопов'язаних і узгоджених за завданнями мереж, вузлів, ліній зв'язку, комплексів (вузлів, пунктів) управління, які застосовуються для обміну інформацією, її оброблення, зберігання, отримання розвідувальних даних, проведення розрахунків, здійснення цілерозподілу та автоматизованого управління засобами радіоелектронної боротьби (5.1.1)

5.6.20 підтримка дій (бойове забезпечення) частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби

Комплекс взаємопов'язаних організаційних і практичних заходів, спрямованих на недопущення раптового нападу противника, зниження ефективності його ударів по силах та засобах радіоелектронної боротьби (5.5.1), їх виявлення технічними розвідками; створення військовим частинам (підрозділам) радіоелектронної боротьби (5.1.1) сприятливих умов для організованого та своєчасного ведення радіоелектронної розвідки (5.6.22), радіоподавлення (5.2.3), контролю ефективності виконання заходів радіоелектронного захисту (5.3.8)

Примітка. Видами підтримки дій (бойового забезпечення) частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби є: розвідка; електронне забезпечення радіоелектронного подавлення; радіоелектронний захист; охорона; захист від зброї масового ураження; маскування; інженерне забезпечення; забезпечення радіаційного, хімічного, бактеріологічного захисту; топогеодезичне та навігаційне забезпечення; гідрометеорологічне (метеорологічне) забезпечення [11].

5.6.21 електронне забезпечення радіоелектронного подавлення

Сукупність організаційних і технічних заходів та дій, які здійснюються органами управління, частинами (підрозділами) радіоелектронної боротьби (5.1.1) для ефективного застосування засобів радіоелектронного подавлення (5.2.1), успішного виконання частинами радіоелектронної боротьби (5.1.1) завдань за бойовим призначенням в операціях (бойових діях) [11, 12]

5.6.22 радіоелектронна розвідка (*en: signal intelligence* [14])

Комплекс заходів і дій, спрямованих на добування розвідувальної інформації про збройні сили держав, що розвідуються, на викриття функціонування радіоелектронних засобів (5.1.15) і систем, які

застосовуються для управління військами (силами) та зброєю, збирання, оброблення, аналіз та доведення цієї розвідувальної інформації визначеним споживачам у встановлені терміни (ВСТ 01.101.001 та ВСТ 01.101.006)

5.6.23 радіотехнічна розвідка (*en: electronic intelligence* [14])

Вид радіоелектронної розвідки (5.6.22), яка полягає в добуванні розвідувальної інформації шляхом викриття функціонування систем радіотехнічного забезпечення збройних сил держав, що розвідуються (ВСТ 01.101.001 та ВСТ 01.101.006)

5.6.24 радіорозвідка (*en: communications intelligence*[14])

Вид радіоелектронної розвідки (5.6.22), яка добуває розвідувальну інформацію через викриття функціонування систем управління і зв'язку збройних сил держав, що розвідуються (ВСТ 01.101.001 та ВСТ 01.101.006)

5.6.25 радіолокаційна розвідка

Вид розвідки, яка полягає в добуванні потрібної інформації шляхом виявлення об'єкта моніторингу, визначення його координат (параметрів руху) або радіолокаційного зображення району (зони) розвідки за допомогою радіолокаційних станцій (комплексів) (див. також ВСТ 01.101.001 та ВСТ 01.101.006)

5.6.26 пошук

Цілеспрямовані дії операторів засобів розвідки та перешкод щодо виявлення випромінювань радіоелектронних засобів (5.1.15) противника, які є цілями радіоперешкод, а також добування розвідувальних відомостей про них

Примітка. Пошук може бути за напрямком, частотою та комбінований [11].

5.6.27 електромагнітний пошук (*en: electromagnetic search* [15, 17])

Дослідження електромагнітного спектра (5.1.8) або його частин для визначення присутності джерел електромагнітного випромінювання (5.1.9) та їх характеристик [15, 17]

5.6.28 електромагнітна сигнатура (en: *electromagnetic signature* [17])

Спектральна характеристика електромагнітного випромінювання будь-якого випромінювального обладнання (передавача), яка використовується для його розпізнавання та ідентифікації

Примітка 1. В контексті військового застосування, управління сигнатурами (менеджмент сигнатур) представляє собою процес, в ході якого вивчаються електромагнітні сигнатури військових об'єктів. В результаті вивчення, конкретні сигнатури можуть цілеспрямовано спотворюватися з метою зниження імовірності їх виявлення, і як результат – маскуванню, що в свою чергу дозволяє отримати істотну стратегічну перевагу і більші шанси на виконання завдань за призначенням.

Примітка 2. За сигнатурами, які носять демаскувальний характер, можна відрізнити одне однотипне джерело випромінювання від іншого.
(ВСТ 01.114.001, див. також ВСТ 01.112.006, ч. 6)

5.6.29 електромагнітне виявлення (en: *electromagnetic detection* [16])

Виявлення шляхом перехоплення випромінювання електронного пристрою без точного визначення його характеристик або положення [16]

5.6.30 спостереження

Дії щодо систематичного добування розвідувальних відомостей про роботу раніше виявлених джерел електромагнітного випромінювання (5.1.9) противника [11]

5.6.31 способи добування розвідувальних відомостей (про цілі радіоперешкод (5.2.13) у ході пошуку та спостереження)

Пеленгування, радіоперехоплення, аналіз сигналу (технічний) (5.6.32), розпізнавання джерел випромінювання (у частинах (підрозділах) перешкод авіаційним засобам – пеленгування радіотехнічних засобів, радіоперехоплення, супроводження (проведення) цілей) [11, 12]

5.6.32 аналіз сигналу (технічний) (en: *electronic signal analysis* [17])

Дослідження електромагнітного випромінювання (5.1.9) для визначення його технічних параметрів і характеристик (електромагнітних сигнатур (5.6.28)) , а також належності до радіоелектронного об'єкта (5.1.14) (див. також ВСТ 01.101.006, [18])

5.6.33 радіоелектронне маскування [електромагнітне] (введення в оману) (*en: electronic masking* [15])

Контрольоване випромінювання електромагнітної енергії на дружніх частотах таким чином, щоб захистити випромінювання дружніх телекомунікаційних та радіоелектронних систем від засобів підтримки радіоелектронної боротьби (5.1.1) та засобів радіоелектронної розвідки (5.6.22) противника без значного погіршення роботи дружніх систем [15, 16]

(ВСТ 01.004.006; див. також ВСТ 01.112.006, ч. 6)

5.6.34 електромагнітний камуфляж (*en: electromagnetic camouflage* [15])

Використання електромагнітних засобів або електромагнітних характеристик для зменшення, приховування або усунення властивостей радіоелектронних засобів (5.1.15) радіозв'язку, що випромінюють [15]

5.6.35 електромагнітна нейтралізація (*en: electromagnetic neutralization* [15, 16])

Навмисне застосування електромагнітної енергії для тимчасового чи тривалого виведення з ладу ворожих пристроїв, функціонування яких передбачено виключно на використанні електромагнітного спектра (5.1.8) [15, 16]

5.7. Радіоелектронна перешкода

5.7.1 радіоелектронна перешкода

Електромагнітне випромінювання (5.1.9) (перевипромінювання), навмисно створене для зриву або порушення роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

Примітка. У множині радіоелектронні перешкоди визначаються як навмисно створені одночасні електромагніті випромінювання (перевипромінювання) широкого спектра частот.

(див. також ВСТ 01.106.005)

5.7.2 радіоперешкода

Електромагнітне випромінювання (5.1.9) (перевипромінювання) радіодіапазону, навмисно створене для зриву або порушення роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

Примітка. Одночасно з терміном “радіоперешкода” в ході вирішення питань управління радіочастотним ресурсом щодо ненавмисних перешкод можуть вживатися терміни “радіозавада” або “завада”.

(див. також 01.106.005, [4])

5.7.3 оптико-електронні перешкода

Електромагнітне випромінювання (5.1.9) (перевипромінювання) інфрачервоного та оптичного діапазонів, навмисно створене для зриву або порушення роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.7.4 активна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена за рахунок власних електромагнітних випромінювань (5.1.9) засобів радіоелектронної боротьби (5.1.1)

5.7.5 пасивна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена не за рахунок власних електромагнітних випромінювань (5.1.9) засобів радіоелектронної боротьби (5.1.1)

5.7.6 маскувальна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена для перешкоджання прийому (спотворення) корисних сигналів у радіоелектронних засобах (5.1.15) (системах)

5.7.7 імітувальна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена для внесення хибних чи оманних сигналів у радіоелектронні засоби (5.1.15) (системи)

5.7.8 системна радіоелектронна перешкода

Сукупність радіоелектронних перешкод (5.7.1), створена угрупованнями сил та засобів радіоелектронної боротьби (5.1.1) за єдиним замислом і планом для досягнення визначеного ступеня дезорганізації управління (5.5.30) противника

5.7.9 імітувальна радіоелектронна перешкода, відвідна за дальністю

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена для зриву супроводження цілі в радіолокаторах з її автоматичним супроводженням за дальністю

5.7.10 імітувальна радіоелектронна перешкода, відвідна за швидкістю

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена для зриву супроводження цілі в радіолокаторах з її автоматичного супроводження за швидкістю

5.7.11 імітувальна радіоелектронна перешкода, відвідна за напрямком

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена для зриву супроводження цілі в радіолокаторах з її автоматичного супроводження за напрямком (кутовими координатами)

5.7.12 імітувально-маскувальна радіоелектронна перешкода

Сукупність імітувальних і маскувальних радіоелектронних перешкод (5.7.1), що створена для зриву або порушення роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.7.13 загороджувальна за частотою радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), ширина спектра якої значно перевищує ширину спектра корисного сигналу

5.7.14 прицільна за частотою радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), ширина спектра якої менша чи близька до ширини спектра корисного сигналу

5.7.15 прицільно-загороджувальна за частотою радіоелектронна перешкода

Сукупність прицільних та загороджувальних за частотою радіоелектронних перешкод (5.7.1)

5.7.16 ковзна (перестроювана, змінна) за частотою радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), несуча частота якої змінюється в широкій смузі частот

5.7.17 імпульсна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1) у вигляді одиночних імпульсів або серій послідовностей імпульсів

5.7.18 синхронна імпульсна радіоелектронна перешкода

Імпульсна радіоелектронна перешкода (5.7.1), синхронізована за періодом (циклом) роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.7.19 несинхронна імпульсна радіоелектронна перешкода

Імпульсна радіоелектронна перешкода (5.7.1), не синхронізована за періодом (циклом) роботи радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.7.20 хаотично-імпульсна радіоелектронна перешкода

Імпульсна радіоелектронна перешкода (5.7.1) з випадковим періодом повторення та/або тривалістю

5.7.21 шумова радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1) зі зміною за випадковим законом амплітуди, частоти, фази

5.7.22 прямошумова радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена шляхом підсилення власних шумів електронних приладів

5.7.23 шумова модульована радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена шляхом модуляції шумом височастотних коливань передавача перешкод (5.5.11) за амплітудою, частотою, фазою

5.7.24 когерентна просторова радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена декількома рознесеними в просторі антенами за рахунок випромінювання коливань із початковими фазами, що задані (пов'язані між собою)

5.7.25 некогерентна просторова радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена декількома рознесеними в просторі антенами за рахунок випромінювання коливань із початковими не заданими фазами (не пов'язані між собою)

5.7.26 мерехтлива синхронна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), створена декількома рознесеними в просторі антенами за рахунок почергового випромінювання

5.7.27 радіоелектронна перешкода, прицільна за поляризацією

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якій вектор електричного поля збігається з вектором електричного поля сигналу

5.7.28 радіоелектронна перешкода з лінійною поляризацією

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якій вектор електричного поля знаходиться в одній відносно сталій площині

5.7.29 радіоелектронна перешкода з коловою поляризацією

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якої вектор електричного поля обертається по колу

5.7.30 радіоелектронна перешкода з ортогональними лінійними поляризаціями

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якої вектор електричного поля знаходиться у двох взаємно ортогональних площинах

5.7.31 кросполяризаційна радіоелектронна перешкода

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якої вектор електричного поля ортогональний вектору електричного поля сигналів радіоелектронних засобів (5.1.15)

5.7.32 радіоелектронна перешкода з хаотичною поляризацією

Радіоелектронна перешкода (5.7.1), у якої вектор електричного поля має хаотичну орієнтацію

Абетковий покажчик українських термінів

А	
аналіз сигналу	5.6.32
Б	
бар'єр електромагнітний	5.3.9
батальйон радіоелектронної боротьби оперативного командування окремих	5.5.4
батальйон радіоелектронної боротьби повітряного командування окремих	5.5.5
безпека електромагнітна	5.3.17
блокада електромагнітна	5.6.6
блокада радіоелектронна	5.6.6
боротьба електромагнітна	5.1.3
боротьба електромагнітна в електромагнітному середовищі	5.1.5
боротьба радіоелектронна	5.1.1
боротьба радіоелектронна в електромагнітному середовищі	5.1.5
боротьба радіоелектронна в операціях	5.1.2
В	
випромінювання електромагнітне	5.1.9
виявлення електромагнітне	5.6.29
відбивачі дипольні	5.3.11
вплив радіоелектронний	5.2.5
вплив радіоелектронно-вогневий	5.2.6
вразливість електромагнітна	5.1.4
вузол радіоелектронної боротьби окремих	5.5.3
Г	
група радіоелектронної боротьби маневрена	5.5.8
Д	
дезінформація радіоелектронна	5.2.8
дії з радіоелектронної боротьби систематичні	5.6.8
Е	
ефекти електромагнітного середовища	5.1.7
З	
забезпечення електромагнітної сумісності	5.3.19

Продовження додатка 1

забезпечення радіоелектронного подавлення електронне	5.6.21
загін радіоелектронної боротьби	5.5.6
засіб активних перешкод індивідуального захисту	5.5.19
засіб активних перешкод групового захисту	5.5.20
засіб імітувальних перешкод	5.5.18
засіб пасивних перешкод	5.5.21
засіб перешкод з автоматичним пошуком	5.5.17
засіб радіоелектронний	5.1.15
застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби вибіркове	5.6.2
застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби комбіноване (вибірково-масоване)	5.6.4
застосування сил та засобів радіоелектронної боротьби масоване	5.6.3
захист від радіоелектронного подавлення	5.3.3
захист від радіоелектронної розвідки	5.3.2
захист електромагнітний	5.3.16
захист радіоелектронний	5.3.1
захист радіоелектронних засобів від ураження самонавідною на випромінювання зброєю	5.3.4
заходи підтримки ведення радіоелектронної боротьби	5.4.2
заходи радіоелектронного захисту	5.3.8
зброя електромагнітна	5.5.14
зброя спрямованої енергії	5.5.13
зона подавлення	5.5.23
зона прикриття	5.5.24
зрив управління	5.5.31
I	
імпульс електромагнітний	5.2.11
К	
камуфляж електромагнітний	5.6.34
комплекс радіоелектронного подавлення	5.5.9
контроль випромінювання	5.3.22
контроль за виконанням заходів із радіоелектронного захисту	5.3.6

контроль радіо-, радіотехнічний	5.4.5
М	
маневр засобами радіоелектронної боротьби	5.6.9
маскування радіоелектронне	5.6.33
менеджмент електромагнітного бойового простору	5.6.12
менеджмент електромагнітного спектра	5.1.11
Н	
нейтралізація електромагнітна	5.6.35
О	
об'єкт радіоелектронний	5.1.14
об'єкт радіоелектронного подавлення	5.2.12
обстановка радіоелектронна	5.1.16
операції в електромагнітному середовищі	5.6.11
об'єднані	
операція електромагнітна	5.6.10
операція радіоелектронної боротьби	5.6.10
організація радіоелектронного захисту	5.3.5
П	
перевага в електромагнітному спектрі	5.1.12
передавач перешкод	5.5.11
перешкода оптико-електронна	5.7.3
перешкода радіоелектронна	5.7.1
перешкода радіоелектронна активна	5.7.4
перешкода радіоелектронна загороджувальна за частотою	5.7.13
перешкода радіоелектронна з коловою поляризацією	5.7.29
перешкода радіоелектронна з лінійною поляризацією	5.7.28
перешкода радіоелектронна з ортогональними лінійними поляризаціями	5.7.30
перешкода радіоелектронна з хаотичною поляризацією	5.7.32
перешкода радіоелектронна імітувальна	5.7.7
перешкода радіоелектронна імітувальна, відвідна за дальністю	5.7.9
перешкода радіоелектронна імітувальна, відвідна за напрямком	5.7.11

Продовження додатка 1

перешкода радіоелектронна імітувальна, відвідна за швидкістю	5.7.10
перешкода радіоелектронна імітувально-маскувальна	5.7.12
перешкода радіоелектронна імпульсна	5.7.17
перешкода радіоелектронна імпульсна несинхронна	5.7.19
перешкода радіоелектронна імпульсна синхронна	5.7.18
перешкода радіоелектронна, ковзна за частотою	5.7.16
перешкода радіоелектронна кросполяризаційна	5.7.31
перешкода радіоелектронна маскувальна	5.7.6
перешкода радіоелектронна мерехтлива синхронна	5.7.26
перешкода радіоелектронна пасивна	5.7.5
перешкода радіоелектронна, прицільна за поляризацією	5.7.27
перешкода радіоелектронна, прицільна за частотою	5.7.14
перешкода радіоелектронна, прицільно-загороджувальна за частотою	5.7.15
перешкода радіоелектронна просторова когерентна	5.7.24
перешкода радіоелектронна просторова некогерентна	5.7.25
перешкода радіоелектронна прямошумова	5.7.22
перешкода радіоелектронна системна	5.7.8
перешкода радіоелектронна хаотично-імпульсна	5.7.20
перешкода радіоелектронна шумова	5.7.21
перешкода радіоелектронна шумова модульована	5.7.23
підсистема засобів зв'язку та автоматизованого управління	5.6.19
підсистема органів управління радіоелектронної боротьби	5.6.17

Продовження додатка 1

підсистема пунктів управління радіоелектронної боротьби	5.6.18
підтримка дій частин (підрозділів) радіоелектронної боротьби	5.6.20
підтримка електромагнітна	5.4.3
підтримка радіоелектронної боротьби електронна	5.4.1
поглинання електромагнітної хвилі	5.3.12
подавлення електромагнітне	5.2.2
подавлення зв'язку	5.2.14
порядок бойовий військової частини (підрозділу) радіоелектронної боротьби	5.6.14
подавлення оптико-електронне	5.2.4
подавлення радіоелектронне	5.2.1
показники бойових можливостей	5.5.22
порушення управління	5.5.32
пошук	5.6.26
пошук електромагнітний	5.6.27
приймач перехоплення	5.5.16
прикриття об'єктів і угруповань військ (сил) радіоелектронне	5.2.7
пристрої спрямованої енергії	5.5.15
протидія електромагнітна	5.6.13
протидія радіочастотна	5.3.15
Р	
радіоперешкода	5.7.2
радіоподавлення	5.2.3
радіорозвідка	5.6.24
ракета протирадіолокаційна	5.3.13
решітка антенна протиперешкодова	5.3.10
розвідка радіоелектронна	5.6.22
розвідка радіолокаційна	5.6.25
розвідка радіотехнічна	5.6.23
рота радіоелектронної боротьби	5.5.7
С	
самонаведення активне	5.3.14
сектор бойової роботи	5.5.25
сектор станції перешкод робочий	5.5.26
середовище електромагнітне	5.1.6

Продовження додатка 1

сигнатура електромагнітна	5.6.28
сили радіоелектронної боротьби	5.5.2
сили та засоби радіоелектронної боротьби	5.5.1
система управління радіоелектронної боротьби	5.6.16
системи спрямованої енергії	5.5.12
смуга частот	5.1.13
спектр електромагнітний	5.1.8
спосіб радіоелектронної боротьби	5.6.1
способи добування розвідувальних відомостей	5.6.31
спостереження	5.6.30
спуфінг	5.2.9
станція перешкод	5.5.10
ступінь дезорганізації управління	5.5.30
сумісність електромагнітна	5.3.18
У	
удар радіоелектронний	5.6.7
управління електромагнітним бойовим простором	5.6.12
управління електромагнітним спектром	5.1.11
ураження радіоелектронних засобів	5.2.10
функціональне	
управління радіочастотним ресурсом	5.3.7
управління силами та засобами радіоелектронної боротьби	5.6.15
утруднення управління	5.5.33
Ф	
форма радіоелектронної боротьби	5.6.5
Х	
хвиля електромагнітна	5.1.10
Ц	
ціль перешкод	5.2.13
ціль радіоперешкод	5.2.13
Ч	
час наведення станції перешкод за напрямком	5.5.28
час наведення станції перешкод за частотою	5.5.29

Продовження додатка 1

час реакції станції перешкод	5.5.27
частота заборонена	5.3.20
частота захищена	5.3.21
частота характерна	5.4.4

Абетковий покажчик англійських термінів-відповідників

A	
absorption of an electromagnetic wave	5.3.13
active homing guidance	5.3.15
anti-jamming array	5.3.11
antiradiation missile	5.3.14
automatic search jammer	5.5.17
C	
chaff	5.3.12
characteristic frequency	5.4.4
communications jamming	5.2.14
D	
deception jammer`	5.5.18
DE Devices	5.5.15
DE Systems	5.5.12
DE Weapons	5.5.13
E	
electromagnetic barrier	5.3.10
electromagnetic camouflage	5.6.34
electromagnetic compatibility	5.3.18
electromagnetic detection	5.6.29
electromagnetic environment	5.1.6
electromagnetic environmental effects	5.1.7
electromagnetic jamming	5.2.2
electromagnetic neutralization	5.6.35
electromagnetic operation	5.6.10
electromagnetic protection	5.3.16
electromagnetic pulse	5.2.11
electromagnetic radiation	5.1.9
electromagnetic search	5.6.27
electromagnetic security	5.3.17
electromagnetic signature	5.6.28
electromagnetic spectrum	5.1.8
electromagnetic spectrum management	5.1.13
electromagnetic spectrum superiority	5.1.12
electromagnetic vulnerability	5.1.4
electromagnetic warfare	5.1.3

electromagnetic wave	5.1.10
electronic countermeasures	5.6.13
electronic masking	5.6.33
electronic signal analysis	5.6.32
electronic warfare	5.1.1
electronic warfare in electromagnetic environment	5.1.5
electronic warfare in operations	5.1.2
electronic warfare support measures	5.4.2
emission control	5.3.22
I	
intercept receiver	5.5.16
J	
joint electromagnetic spectrum operations	5.6.11
P	
protected frequency	5.3.21
R	
radio frequency countermeasures	5.3.15
T	
TABOO frequency	5.3.20

Бібліографія

1. Закон України “Про оборону України”.
2. Закон України “Про стандартизацію”.
3. Закон України “Про державну таємницю”.
4. Закон України “Про електронні комунікації”.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939 “Про затвердження Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях”.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 № 736 “Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію”.
7. Наказ Міністерства оборони України від 24.02.2020 № 56 “Про питання військової стандартизації”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2020 за №№ 240/34523, 240/34524.
8. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 30.01.2023 № 12 “Про затвердження Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію”.
9. ДСТУ В 8821-1:2018 “Стандартизація у сфері озброєння та військової техніки. Частина 1. Основні терміни та визначення понять”.
10. ВКП 10(3)-27(03).01 Доктрина з радіоелектронної боротьби в об’єднаних операціях.
11. БП 3-27(11).01 Бойовий статут Сухопутних військ “Радіоелектронна боротьба Сухопутних військ Збройних Сил України”.
12. БП 10-27(12).01 Бойовий статут Повітряних Сил “Радіоелектронна боротьба Повітряних сил Збройних Сил України”.
13. ВКДП 10-27(56).01 Настанова виконання заходів радіо-, радіотехнічного контролю окремим спеціальним центром радіоелектронної боротьби (окремим вузлом радіоелектронної боротьби) у ході застосування військ (сил).
14. STANAG 6018 Ed. 4. AJP-3.6 Allied Joint Doctrine for ELECTRONIC WARFARE. Edition C. Version 1. MARCH 2020 (Об’єднана доктрина союзників щодо радіоелектронної боротьби).
15. AAP-06 Edition 2021 NATO Glossary of Terms and Definitions (english and french).) (Глосарій термінів та визначень НАТО (англійською та французькою)).

16. AAP-39. December 4, 2015. NATO Handbook of land operations terminology (Довідник НАТО з термінології наземних операцій).
17. AcomP-01 (Ed. 3) NATO Communication Glossary (Глосарій НАТО щодо комунікації).
18. ADATP-02 NATO Information Technology Glossary (Глосарій НАТО щодо інформаційних технологій)
19. AECР-02/MECP-02 NATO Naval radio and radar radiation hazards manual (AECР-02/MECP-02 Керівництво ВМС НАТО щодо небезпек радіо та радіолокаційного випромінювання).
20. Joint Publication 3-85. Joint Electromagnetic Spectrum Operations. 2020. USA. (JP 3-85) (Об'єднані операції в електромагнітному спектрі).
21. IEEE/ANSI C63.14-2014 American National Standard Dictionary Of Electromagnetic Compatibility (EMC) Including Electromagnetic Environmental Effects (E3) (Американський національний стандартний словник електромагнітної сумісності (EMC), що включає електромагнітні впливи на навколишнє середовище (E3)).
22. Термінологічна база даних (NATOTerm) на загальнодоступному вебсайті Офісу НАТО зі стандартизації (NSO) (<https://nso.nato.int>) у розділі "TERMINOLOGY", вкладка "Search for terminology – NATOTerm".

Ключові слова: радіоелектронна боротьба, радіоелектронне подавлення, радіоелектронний захист, електронна підтримка, перешкода, електромагнітне середовище, спектр.